

bilo odločeno in določeno, da bo nova država Srbov, Hrvatov in Slovencev federativna država.

Idejo avtonomne Slovenije je SLS v Beogradu krepko branila, odkar je stopila v parlament. To dokazuje njena zahteva v začasnem narodnem predstavništvu, da se mora za Slovenijo sklicati slovenski deželni zbor v Ljubljani. Centralisti in velesrbski hegemonisti so že takrat prepričali izvršitev naše zahteve. To nadalje dokazuje razmerje naše stranke do Nikole Pašića, nosilca velesrbske politike v naši državi. Ker je Pašič prelomil obljubo, ki jo je dal v Ženevi in tudi večkrat pozneje, ter prevaril Slovence in Hrvate, naša stranka ni nikdar hotela vstopiti v kakšno vlado, kateri je nace-loval Nikola Pašič.

V ustavotvorni skupščini je SLS vodila odločno borbo za slovenske pravice. Bila je osamljena. Slovenski demokrati in slovenski samostojni kmetijci so glasovali za centralistično ustavo ter s tem izdali Slovenstvo in njegove pravice. Slovenski socialni demokrati so mirno stali ob strani ter podpirali centralizem. Radičevih poslancev ni bilo v skupščini, marveč je Radič sedel za pečjo v Zagrebu ter zabaval. Poslanci SLS pa so odlično in odločno storili svojo dolžnost v borbi za idejo avtonomne Slovenije in slovenskih pravic. Bili so vedno odločni branitelji Slovenstva.

Po volitvah leta 1923 je SLS kot zastopnica slovenskega ljudstva v zvezi z Radičevimi strankami kot zastopnica hrvatskega naroda in z bosensko-hercegovskimi muslimani vodila borbo za avtonomistično preosnovo naše države, ki bi naj bila plod sporazuma med Srbi, Hrvati in Slovenci. Temu bloku se je približala in pridružila Davidovičeva demokratska stranka, ki je sprejela idejo sporazuma in borbo za zakonitost, fed in poštenje v državni upravi. »Korakali smo po potu do avtonomne Slovenije«, tako so mogli 7. novembra izjaviti poslanci SLS v svojem proglasu na narod, »do popolne ravnopravnosti in poštene uprave. Toda odstopiti smo morali od tega pota, čeprav smo imeli v enakomislečimi Srbi in Hrvati v narodni skupščini večino, ter prepustiti usodo naših narodov trem zlim duhovom: Pašiču, Pribičeviću in Žerjavu.

Ni je bilo in ni druge zastopnice slovenskega ljudstva in slovenske narodne misli, nego je SLS. Ona in edino ona je poklicana in tudi dolžna, da kliče slovensko ljudstvo v enotno, skupno, složno fronto proti vsem zlim duhovom naše države. Voditelji centralističnih strank v Sloveniji: demokratov, samostojnežev, socialnih demokratov, nočejo nič čuti o tej skupni slovenski fronti. — Tem zlim duhovom našega naroda se je tudi pridružil ustlužbenec Radičeva stranke v Sloveniji, Albin Prepeluh. Imenuje se slovenskega republikanca, toda nima korajže, da bi svojemu gospodarju Radiču, ki hoče pod svojim imenom v Sloveniji vložiti kandidatne liste hrvatske republikanske stranke, pokazal pot ven iz Slovenije.

Slovensko ljudstvo pa bo obrnilo hrbet vsem tem zlim duhovom slovenskega naroda ter se bo 8. februarja na volišču zbralo pod slovensko zastavo zastopnice in braniteljice slovenskih pravic, Slovenske ljudske stranke.

Prepeljujstvo.

Prepelčica je nežna ptičica, ki leta od njive do njive, dokler se ne ulovi ali pa kje ne obsedi. Politična prepelčica v Sloveniji je sedla na hrvatsko njivo ter bo tam tudi — obsedela.

Prepeljuh pa je že opasnejše živalsko bitje. Po nekaterih krajih namreč tako imenujejo goloba, ki radi druge golobe z doma zvabi ter drugam prepelje. Politični prepeljuh bi rad slovenskega goloba izvalil iz slovenskega doma ter ga prepeljal v Radičev hrvatski golobinjak.

To politično prepeljujstvo hoče njegov sedanji zastopnik g. Albin Prepeluh pokriti in zakriti z imenom slovenskega republikanizma. Razumljivo je, da se Albin Prepeluh trudi svoje republikanstvo obleči v slovensko obleko. Kar se tiče obleke in oblačenja, je Prepeluh strokovnjak iz časa, ko je še s svojo »oblačilnico« v Ljubljani osrečeval slovensko ljudstvo. Sedaj ga hoče osrečiti s politično »oblačilnico«. Slovensko ljudstvo, katero svojčas ni hotelo ničesar ni slišati in znati o Prepeluhovi trgovski »oblačilnici«, sedaj se odločneje odklanja njegovo politično »oblačilnico«.

Slovenski plašč Prepeluhu nikakor ne pristaja. Odkar je Prepeluh stopil v javnost, nosi kandidatsko obleko ter jo menja napram vremenu. Leta 1920 je kandidiral kot socialni demokrat. Kakor je znano vsemu svetu, socialna demokracija ni narodna, marveč mednarodna stranka, ki nima smisla za narodne težnje in zahteve slovenskega ljudstva. Socialnim demokratom je dom tam, kjer se mu dobro godi. Leta 1920 se torej Albin Prepeluh še ni pokrival z belo-modro-rdečim slovenskim plaščem, marveč samo z rdečim socialdemokratskim plaščem. Stiri leta kasneje Prepeluh zopet kandidira ter se pojavlja v kandidatski obleki. Sedaj se ne zavija več samo v rdeči plašč, marveč se hoče odličiti s slovenskimi narodnimi barvami. Imel pa je to smolo, da jih je tako razpredelil, da je nazadnje izšla ne slovenska, marveč hrvatska narodna trobojnica.

Pa naj se Albin Prepeluh preoblačuje ter obrača plašč po vetru, kolikor hoče, propadel bo leta 1925 baš tako, kakor leta 1920. Leta 1920 je slovensko ljudstvo odklonilo prepeljujstvo v socialdemokratsko mednarodstvo, sedaj pa bo odvrlo prepeljujstvo v Radičev hrvatski republikanizem, za katerim se zakriva težnja vsehrvatstva po nadviadi nad Slovenci.

Politično prepeljujstvo Albina Prepeluha, bivšega in po mišljenju še sedaj socialnega demokrata, ki je

sedaj politični izpostavljenec in uslužbenec Stjepana Radiča v Sloveniji, ima namen: republikanskega Albina kot poslanca prepeljati iz Ljubljane v Beograd. Kaj bi od tega imelo slovensko ljudstvo? Odvisnost od Radiča. Zato se prepeljuhu ne bo posrečilo, da bi slovenske golobe iz neodvisnega slovenskega političnega doma prepeljal v Radičev hrvatski golobinjak. Naše ljudstvo je politično tako zrelo, da bo kakor doslej, tako tudi sedaj odklonilo takšne prepeljuške poizkuse.

Kmetijska dela v decembru.

V splošnem in pri živini.

December je zimski mesec, v katerem se na kmetih navadno ne dela in vsled številnih praznikov mnogo praznuje. Toda pameten gospodar ne miruje, — četudi ves zimski čas, traja prvega adventa mraz. Opravljajo se zimska hišna dela, kakor pletenje košev za listje in košarice za sadje. Popravljamo gospodarsko orodje, kakor pluge, brane, osipalnice in okopalnice, vile, motike, sekire itd. Od koncu meseca zaključimo letne gospodarske račune in napravimo bilanco. Po izvršeni inventuri se lahko prepričamo, ali smo v tekočem letu napredovali, ali nazadovani. Nabavimo po potrebi nove računske knjige za prihodnje leto. Mešamo žito, koruzo in drugo zrnje, da ne splezni v shrambah. — Otroci se vesele prvega snega in ledu, — ker največje dečje je veselje, ko njih izpolnjuje se želje. — Paziti moramo na nje, da se ne prehlade v snegu, ali v nezadostno zakurjeni izbi. Kuretino je krmiti tudi po noči s toplo kuhano in zrnato hrano, ako hočemo dobiti po zimi kaj jajec. Zimske noči so dolge, vsled česar je dobro zalagati kokošje želodce s hrano v nočnem času ob primerni razsvetljavi. Govedo spuščajmo večkrat na prosto, da se izprehodi. Ni napajajmo živine s premrzlo vodo, ker ji to škoduje. — Ob dolgih zimskih večerih prihajajo stare mamice na dan s svojimi pripovedkami o povodnem možu, zelenem škratu in z različnimi epizodami iz davnih časov, ki se pripoveduje iz roda do roda in jih mali vnučki za toplo pečjo prav radi poslušajo. Mnogo zanimivega vedo povedati zlasti o dogodljajih svetega večera, ko svet stoji baje v najtesnejši zvezi z duhovi onega sveta. Kdor hoče na primer zvedeti dogodke prihodnjega leta naj od polnočnic domov prišedši beži trikrat okoli hiše. Vsakokrat naj se ozre skozi hišna okna in videl bode natančno vse važne dogodke, ki se bodo odigrali v bodočem letu. — Pestrost svetega večera opisuje tudi naslednja pesmica, ki se glasi:

Zares skrivnosten sveti je večer!
Na zemlji čudo božje se godi,
Po hosti plaho se ozira zver,
K polnočnicam se vernikom mudi.

V vinogradu.

Prirajamo mešanico ali kompost iz hlevskega gnoja, naplavine in različnih odpadkov, ki bi sicer ostali neizrabljeni. Dovažamo zemljo na sepe vinogradov. Ob ugodnem vremenu kopajmo jesensko kop, ki naj bo združena z gnojenjem. Jesenska kop pomeni za vinograde toliko, kakor jesenska praha za polja. Z jesensko kopjo izpostavimo vinogradno zemljo mogočnim vplivom zraka in zimskega mraza, ki napravijo zemljo rodovitno. Vrh tega zatiramo z jesensko kopjo nadležni plevel najtemeljiteje. — Krpajmo nastale luknje v mlajših nasadih s prvovrstnimi enoletnimi cepljenkami, ki jih obrežemo še le spomladi. Polagajmo vlačanke in grobanice v starejših nasadih. Vlačanke so enoletne, dobro razvite rozge starejših trt, ki jih polagamo na mesta, kjer hočemo vzgojiti mlado trsje. V naslednjem letu, ko so pognale dovolj korenin, da se morejo prehranjevati same, jih odrežemo od matičnih rastlin. Ker vlačanke prav kmalu podležejo trtni uši, jih je uporabljati le za izkrpavanje starih nasadov, katere nameravamo v prav kratkem času izsekati. Grobanice so enoletne trtne mladike, katere polagamo na prazna mesta tako, da ostanejo z matično rastlino še nadalje v zvezi. Glede odpornosti proti trtni uši so grobanice zategadelj boljše od vlačenk. Rigolajmo za nove nasade. Ako naložimo pri rigolanju na mokra tla, poskrbimo za odvod talne vode s pomočjo drenažnih cevi, da preprečimo poznejše plazenje zemlje. V svrhu lažjega obdelovanja je misliti na dovozne ceste in pota že sedaj ter pustiti dotična mesta nerigolana.

V sadonosniku.

Gojimo sadno drevje s hlevskim gnojem ali umetnimi gnojili. Kopajmo jame, ki naj bodo približno pol metra globoke in 1 in pol do 2 m široke. Staro drevje

očistim: mahu in s'orje ter pomažimo z apnenim beležem, ali pa drevesnim karbolinejem, mlajše drevje pa vrhu tega abdamo še z drevesnimi omoti, da ga obvarujemo pred zajci in drugimi poškodkami. V decembru je najlepši čas, da pregledamo sadno drevje in porožemo vso na drevju ostalo zapredeno listje in gnile sadje. Vse to sedaj lažje opazimo in brez težav odstranimo ter sežgemo. S tem zatiramo najuspešnejše razne sadne škodljivce, ki prezimujejo na sadnem drevju. Na malih vejah najdemo tu in tam v mične obročke zložena zimska jajčeca od prsteničarja in zlatoritke. Takšne vejice je treba odrezati in sežgati. Enako odstranimo tudi po nekaterih krajih na sadnem drevju se nahajajoči ptičji lim, ki spada med največje rastlinske zajedalce sadnega drevja. Drobnejše vejice odrežimo z limom vred, na debelejših pa ga izrežimo prav v živo ter rano zamažimo s cepilno smolo ali katranom. Naročimo sadno drevje že sedaj, da dobimo lepša drevesa in zanesljivo blago. Dokler ne zapade sneg je še vedno čas za setev sadnega semena, ker je jesenska setev vselej boljša od spomladanske. Če pa nismo imeli v tem času primerne prostora, vložimo peske med vlažno zemljo ali pesek v posode, katere postavimo čez zimo na hladno, da seme preveč ne sklije. Zima je najpripravniji čas, da izkopamo staro onemoglo sadno drevje in drevesne šore. Ob slabem vremenu pa popravljajmo drevesne kole in druge potrebščine, da ne tratimo s tem dragega pomladanskega časa.

Na polju in travnikih.

Orjimo jesensko praho, dokler zemlja preveč ne zmruže. Na brazdo potrosimo ugašenega apna v obliki finega prahu, ako smo se prepričali, da vsebuje zemlja premalo apna. Kjer raste mnogo kiseline in se detelja le slabo razvija, je treba zemlji dodati nekoliko apna. Pomanjkanje apna v zemlji doženemo s solno kislino, s katero polijemo zemljo. Če se zemlja pri tem peni, sumi in dela mehurčke, kakor da bi vrela, tedaj se v zemlji nahaja apno, ako pa omenjena reakcija izostane je to dokaz, da v zemlji ni apna. Apno ne služi samo kot neobhodno potrebna hrana kmetijskim rastlinam, marveč zemljo tudi rahla in razkrajja in s tem fizikalno zboljšuje. Za 1 ha zemlje je potrebno približno 50 meterskih stotov apna. Natančnejšo obravnavo o apnenju priobčimo v posebnem spisu. — Preorjimo vratnike ter razvozimo zemljo po njivi. Preorjimo vse njive, ki jih prepeljavla voda ter napravimo iz teh travnike, bodisi stalne ali začasne. Nadalje spremenimo v travnike vse mokre in močvirnate njive, kjer je zemlja vsled svoje vlažnosti za pridelovanje krme ugodna. Napačno je, ako pustimo njive, da se same zaledinijo in preurede v senožeti. Takšni senožeti dajejo potem več plevela, nego trave. Zatorej je njive najboljšje preorati in obsejati s primerno mešanico detelj in trav.

V gozdu.

Izsekavajmo mlade lesove, s čemer omogočimo boljše rast mladih dreves. Podirajmo staro drevje in sekajmo drva za kurjavo. Razločujemo golo in prebiralno sečnjo. Pri goli sečnji podiramo vso drevje po vrsti in prostor pogozdimo na novo. To je najboljši način pogozdovanja starih šum, katerih vsakoletni prirastek na lesu je premajhen; da jih držimo še nadalje. V čez 80 let starih šumah je prebiralno sečnjo na vsak način opustiti.

V vrtu.

Dovažajmo sladki humus ali črnico in kompost za zboljšanje vrtna zemlje. Rigolajmo in opravljajmo sploh vsa zemeljska dela, dokler dopušča vreme. — Krmimo ptice-pekve, ki nam pomagajo zatirati različni mrčes na zelenjavi in sadnem drevju. Rastline v prezimovalnih prostorih pregledamo večkrat in po potrebi zalijmo z mlačno vodo. Krstice na vrtu pokončajmo s pomočjo lovinskih loncev. Vrtnice pokrijmo z listjem, predno pritisne oster mraz.

V kleti.

Dolivamo novo vino in snajmo sode okrog pilk, da se ne zarede očetne glivice, ki povzročajo cik. Koncem meseca pretočimo vino prvokrat, ako je zavrelo in se sčistilo. Sicer pa je čas prvega pretakanja odvisen od kakovosti vina, kakor tudi od tega, kedaj vino prodamo in razpošiljamo. Pri prvem pretakanju med drozami in čistim vinom ni treba polagati baš ostre meje, ker je mlado vino v tem času kolikor toliko itak na drože še navezano. Ugodnega vpliva kvasnih glivic na mlado vino, ko je vrenje dovršeno, gotovo ne poznamo še popolnoma. Vemo samo, da je vino, ki je ležalo na drožah (seveda zdravih) dalje časa, na okuso mnogo boljše, nego vino, ki smo ga pretočili takoj po glavnem vrenju ter ob tej priliki ločili od njegovih usedlin. S pretakanjem pa tudi ne smemo čakati predolgo. Ko so kvasne glivice dovršile svoj posel, zapadejo trohobi, kakor vsaka organska snov, pri čemer se tvorijo snovi, ki kakovost vina lahko poslabšajo ali naravnost pokvarijo. Zategadelj moramo vino pretočiti, predno so se začele kvasne glivice razkrajati. Ta čas nastopi pri slabih vinih

